

організації збутової діяльності (прямий маршрутний та попередній продаж, телемаркетинг, електронний бізнес та торгівля з використанням мережних інформаційних інтернет-технологій тощо) [5]. Організація сучасних складських систем також стає суттєвим чинником раціоналізації розподільчих систем, в тому числі при дистрибуції лікарських засобів [1].

Взагалі, динамічний розвиток оптової ланки українського фармацевтичного ринку, її глибокі структурні та функціональні зміни, викликають необхідність розгляду та аналізу нових відповідних завдань.

Література:

1. Часопис "Фармація України: від з'їзду до з'їзду" / Автори-укладачі: В.П. Черних, А.С. Немченко, С.В. Хіменко та ін. – Х.: Фактор, 2005. – 344 с.
2. Черних В.П. Усвідомлення парадигми розвитку фармацевтичної галузі України / В.П. Черних, О.В. Посилкіна, Г.В. Зайченко // Вісник фармації. – 2005. – № 1(41). – С. 3-9.
3. Толочко В.М. Маркетингові дослідження суб'єктів фармацевтичного ринку: виробник – оптова фірма – аптека: Метод. рек. / В.М. Толочко, І.В. Пестун. – Х.: НФАУ, 2000. – 28 с.
4. Гудзенко О.П. Служба Public Relations у світлі ефективної діяльності фармацевтичних фірм / О.П. Гудзенко, О.Д. Немятих, Г.С. Бабічева // Вісник фармації. – 2006. – № 2. – С. 41-45.
5. Громовик Б.П. Логістичні рішення у збутовій діяльності фармацевтичних фірм // Фармац. журн. – 2001. – № 5. – С. 12-23.
6. Обухов С. Пути развития оптового фармацевтического рынка: мнение операторов // Провизор. – 2002. – № 1. – С. 5-6.

Данилюк І.В., к.е.н., доцент.

Данилюк О.А.

Тернопільський національний технічний університет

РОЛЬ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

Впровадження комп'ютерів в обліковий процес суттєво вплинуло на проведення аудиту. При цьому велике значення мають власні характеристики системи обробки даних, тому що вони впливають на характеристику внутрішнього контролю, вибір виду перевірок, на основі яких можна визначити характер, тривалість і обсяги аудиторських процедур.

Розвиток суспільства за останній період характеризується такими стадіями науково-технічного прогресу, як індустріалізація, комп'ютеризація та інформатизація. Початком застосування сучасних технологій вважають 50-ті роки ХХ ст., коли в США були створені перші моделі електронної машини для облікових розрахунків. Поступово застосування комп'ютерів охопило різні сфери економіки.

Інтенсивний розвиток комп'ютерної техніки дав відповідний поштовх започаткуванню, а відтак і удосконаленню методів аудиту в комп'ютерному середовищі.

Сферу використання комп'ютерної техніки в аудиті багато науковців оцінюють по-різному. Деякі автори вважають, що застосовувати комп'ютеризацію необхідно лише у випадках здійснення складних економіко-математичних розрахунків, зберігання аудиторського архіву, складання і оформлення документів. Справді застосування комп'ютерної техніки є перспективним і необхідними для аудиту.

В економічній літературі останніх років розглядаються питання з комп'ютеризації аудиту, теорії і методичних підходів, які використовуються аудиторами в умовах комп'ютерного середовища. Серед них необхідно відмітити роботи С.В. Івахненкова, А.Н. Романова, Б.Е. Одінцева, Г.В. Федорової, які приділили значну увагу та визначили загальні вимоги до автоматизованих систем проведення аудиту.

Основним недоліком організації аудиту на сучасному етапі є низький рівень технологічності, який виявляється при проведенні аудиторських перевірок і наданні послуг, супутніх аудиту. Саме високий рівень технологічності властивий великим та середнім західним аудиторським фірмам. Вони користуються чітко розробленими методиками перевірок, які дозволяють швидко і якісно виконувати роботу, висококваліфікованому персоналу, та численним асистентам. Подібний досвід знижує час проведення аудиту та підвищує його ефективність. [1, с. 54]

Комп'ютеризація не змінює методики фінансового обліку. Натомість методика аудиту фінансової звітності підприємств, яке використовуює комплексні комп'ютерні інформаційні системи підприємств (КІСП) та комп'ютерні системи бухгалтерського обліку (КСБО), зазнає значних і суттєвих змін. При цьому загальна мета аудиту не змінюється. В аудиторських фірмах персональні комп'ютери можуть використовуватися та активно застосовуватися як для проведення аудиту економічних суб'єктів, так і для автоматизації управлінських робіт самої аудиторської організації. [5] Використання персональних комп'ютерів при проведенні аудиту може включати наступні види робіт:

- виконання нескладних розрахунків;

- друкування типових форм аудиторських документів, анкет, тестів, тощо;
- використання нормативно – правової бази, довідкової інформації в електронному вигляді;
- організація запитів до електронної бази даних, сформованої в автоматизованій системі фінансового обліку;
- перевірка окремих розрахунків, виконуваних на ділянках фінансового обліку;
- формування реєстрів фінансового обліку і альтернативного балансу з використанням електронної бази даних;
- проведення комплексного аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання.

У зв'язку з широким застосуванням обчислювальної техніки і комп'ютерних інформаційних мереж та систем у бізнесі та фінансовому обліку, перед аудиторами постало завдання пристосування технології своєї роботи (або навіть значної її зміни) до використання спеціальних методів і комп'ютерних програм при проведенні аудиту фінансової звітності підприємств. На жаль, незважаючи на беззаперечну актуальність проблем, пов'язаних із застосуванням комп'ютерів в аудиті, українські автори не приділяють їм належної уваги. Можна лише відзначити таких науковців як проф. В.П.Завгородній посібник “Автоматизація бухгалтерського обліку, контролю, аналізу та аудиту” та спеціалізовану працю із зазначених питань Івахненкова С.В. Натомість, у світовій практиці аудиту питанням застосування інформаційних технологій приділяють значну увагу, зокрема, професійні організації. Про це свідчать, наприклад, постійне оновлення (з інтервалом в 1-2 роки) фактично всіх Міжнародних стандартів аудиту, що видаються Міжнародною федерацією бухгалтерів, в яких найбільших змін зазнають саме стандарт і положення про Міжнародну аудиторську практику, що стосується комп'ютеризації аудиту.

Однак на сьогодні Стандарти значно перебудовані, за винятком Положення 1013 “Електронна комерція – вплив на аудит фінансових звітів” і тепер фактично весь аудит розглядається як комп'ютерний, тобто в умовах застосування облікових комп'ютерних інформаційних систем (КІС) і з використанням комп'ютерних методів аудиту.

Загальна мета і обсяг аудиту не змінюються в середовищі комп'ютерних інформаційних систем (КІС). Але поряд з цим використання комп'ютерів вносить зміни у процес обробки, зберігання і передачі фінансової інформації і може впливати на систему фінансового обліку та внутрішнього контролю клієнта. Тому застосування КІС допоможе вплинути на:

- процедури, яких дотримується аудитор у процесі отримання достатньої уяви про систему фінансового обліку і внутрішнього контролю;
- аналіз властивого (притаманного) ризику і ризику системи внутрішнього контролю для визначення загального аудиторського ризику;
- розробку і виконання аудитором тестів контролю і процедур перевірки по суті, що необхідні для досягнення мети аудиту [1, с. 95].

Варто зазначити, що в деяких системах обліку, де використовують комп'ютерну обробку значної частини операцій, можуть виникати складнощі в отриманні чітких результатів без допомоги спеціальних комп'ютерних програм. Хоча, з іншого боку, при невеликих обсягах даних ефективнішими можуть бути методи обробки даних без використання комп'ютера. До того ж, можна не отримати адекватної технічної допомоги від клієнта, що зробить використання спеціалізованих методів аудиту не ефективним. Але в цілому КІСП спонукає аудиторів здійснювати аудиторські перевірки з використанням комп'ютеризованих методів аудиту (*Computer-Assisted Audit Techniques — CAATs*). Дж. Чемплейн дав найбільш загальне визначення комп'ютерним технологіям в аудиті — це будь-які комп'ютерні програми, що їх використовують для підвищення ефективності аудиту через автоматизацію процесів, збільшення розміру аудиторської вибірки та створення нових аудиторських процедур. Є два основні типи *CAATs*, що їх використовує аудитор:

- програмне забезпечення аудиту: комп'ютерні програми, що їх використовують для перевірки змісту файлів клієнта;
- контрольні дані: дані, що їх використовують для комп'ютерної обробки з метою перевірки функціонування комп'ютерних програм клієнта [2; с.60].

Аудитор повинен володіти достатніми знаннями КІС для того, щоб правильно оцінювати систему фінансового обліку і внутрішнього контролю, в якій використовується КІС. Рівень необхідних знань залежить від складності, суті КІС та методів проведення аудиту при сприянні комп'ютера.

Однак прикладна програма може поставити аудитора перед необхідністю використання комп'ютера як засобу контролю. Ці різнобічні варіанти використання комп'ютера відомі як «Методи Аудиту при Сприянні Комп'ютера (МАСК)». До них належать: програмне забезпечення контролю і тестування [3; с. 205].

Програмне забезпечення контролю складається з ряду комп'ютерних програм, які аудитор використовує як частину процедур перевірки, що об-

робляють контрольні тести системи обліку. Перевірку методом тестування використовують під час проведення процедур контролю.

Основні дії аудитора під час використання прикладної програми МАСК:

- а) визначення мети прикладної програми;
- б) визначення змісту і доступності файлів об'єкта аудиту;
- в) визначення типів операцій і шляхів, котрі необхідно перевірити;
- г) визначення аудиторських процедур у системі програми;
- д) визначення розподілу обов'язків між комп'ютерним персоналом та керівництвом;
- е) зіставлення вигідності від використання ПЗК та витрат на її впровадження;
- ж) оцінка рівня впевненості, що ПЗК будуть правильно оформлені, зафіксовані і зареєстровані;
- з) визначення дефіциту в комп'ютерній техніці і вміння користуватися нею;
- и) використання функцій програми і оцінка отриманих результатів [6].

Необхідність використання МАСК виникає за тих обставин, коли відсутні вхідні документи і неможливо простежити повний хід операцій (контрольний слід), а також тоді, коли ефективність аудиту можна значно поліпшити використанням спеціальної комп'ютерної аудиторської програми.

Аудиторське програмне забезпечення складається із комп'ютерних програм, що використовуються аудитором як елемент аудиторських процедур для обробки даних, що мають суттєве значення для аудиту і взяті з облікової системи клієнта. Програмне забезпечення може складатись із: пакета програм, програм спеціального призначення (використання) і програм-утилітів.

На якість рішень в аудиторському процесі і підвищення інформаційного забезпечення впливають такі обставини:

- збільшення кількості факторів, які враховуються аудитором при дослідженні поставлених проблем;
- поглиблення аналізу господарських операцій, що здійснюються аудитором при перевірці;
- чітке і досконале формування висновків аудитора [4; с.201].

Забезпечення цих вимог потребує формування комплексного шляху до використання технологій електронної обробки даних, які впливають на перспективність аудиторської перевірки.

Отже, використання комп'ютерної техніки в аудиті скорочує терміни аудиторського процесу і підвищує його вплив на результати діяльності підприємства.

Література:

1. Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології. – К: Знання, 2005.– 286с.
2. Ніконова О. В. Системи СААТ – новий інструментарій у проведенні аудиту // Фінансовий контроль, 2007. – №6 – с. 60- 64.
3. Ільвіна С.Б. Основи аудиту: Навчально – практичний посібник.– К.: Контор, 2006р – 378с.
4. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В., Організація і методика аудиту: Підручник – К: Каравела, 2009. – 544с.
5. Лісіна В.Ю. Інформаційні технології у обліку та аудиті. Аудит інформаційних технологій // /www.gc.ua
6. Назаренко О.О., Михайленко Ю.В. Автоматизація аудиту в Україні: підходи і програмне забезпечення // /www.rusnauka.com

Діброва О. Ю., аспірант.

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ОЦІНКА В СИСТЕМІ ГЛОБАЛЬНОГО ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Сучасний світ перебуває на стадії глобального розвитку. Якщо раніше процеси глобалізації були менш відчутними, діяльність суб'єктів економічних відносин обмежувалась рамками та кордонами однієї країни, то сьогодні, разом із набуттям міжнародними економічними відносинами все більшої ваги, географічні та політичні кордони перестають стримувати розвиток бізнесу, рух капіталів та інформації, людських та сировинних ресурсів.

Ключові завдання, які ставлять перед собою глобальні корпорації та міжнародні організації в більшості випадків втілюються в життя за допомогою проектів. Розробка нового продукту, вдосконалення вже існуючих його моделей, вихід компанії на новий ринок, реалізація соціальних програм міжнародних організацій – всі ці види діяльності є проектами. Визначаючи термін «проект», варто звернути увагу, що він характеризує унікальну діяльність, яка спрямована на досягнення конкретного результату (створення продукту проекту), має певні чітко визначені часові рамки, при цьому він (проект) має чіткі обмеження в бюджеті та повинен відповідати вимогам щодо якості та рівня ризику.

Всі учасники міжнародного економічного середовища виважено та обґрунтовано підходять до питань розробки та втілення проектів в життя, формують вимоги до кінцевого продукту, розробляють підходи до його